

3. Дойко Н. М. Біологічні основи інтродукції витких деревних рослин у Правобережному Лісостепу України: автореф. дис. канд. біол. наук: спец.: 03.00.05-ботаніка. Київ, 2005. 20 с.

4. Кубата Н.П., Айзенбарт М.М. Гра як засіб формування соціальної компетенції у дітей старшого дошкільного віку. Молодий вчений. 2018. № 5. С. 53–57.

5. Стаднік В.Ю. Оцінка факторів екологічної безпеки дитячих майданчиків методом рангової кореляції. Інтегровані технології та енергозбереження. 2021. № 2. С. 49–57

Юрій ВЕРЕСЮК, студент 1 маг. курсу спеціальності 206

«Садово-паркове господарство»

Науковий керівник: **ПОТАПСЬКИЙ Юрій Васильович**, канд.

с.г наук, доцент кафедри садово-паркового господарства,

геодезії і землеустрою

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

м. Кам'янець-Подільський

ІСТОРИЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Лісова селекція або селекція лісових дерев - це наймолодша галузь лісівничої науки, яка почала розвиватися в останньому столітті минулого тисячоліття під безпосереднім впливом досягнень в селекції сільськогосподарських рослин та тварин. Адже виведені за останнє століття шляхом селекції сорти зернових, овочевих, плодово-ягідних, технічних і а інших культур привели сільське господарство до так званої "зеленої революції" та різкого збільшення виробництва продовольчих товарів у багатьох країнах світу.

Лісова селекція - це добір кращих насаджень та окремих дерев і кущів, їх розмноження та використання з метою підвищення продуктивності наших лісів і отримання більше товарної деревини з кожної одиниці лісової площі. Крім того, сучасна лісова селекція включає в себе також всі відомі методи виведення нових високопродуктивних сортів дерев та кущів для лісокультурного виробництва. Однак в основі всіх сучасних методів лісової селекції лежить метод добору кращих рослин для подальшого їх розмноження та використання [1, с.32].

Лісова селекція почала формуватись в останніх століттях минулого тисячоліття. Окремі вчені зацікавились видами дерев і почали шукати способи виведення спочатку кращих сортів плодових, ягідних та горіхоплідних дерев, а потім лісових та декоративних

В Україні в Харкові, який тоді був ще столицею нашої держави, в 1930 році був відкритий інститут лісівництва та агрономеліорації на чолі з відомим вченим Г.М. Висоцьким.

Розуміючи значення селекції для майбутнього лісівництва, І.М. Висоцький закріпив своєму кращому аспіранту С.С. П'ятницькому селекційну тему по міжвидовій гібридизації дуба.

Ставши керівником селекційних робіт в системі УкрН- ДІЛГА, С.С. П'ятницький як досвідчений селекціонер добре знав свою справу і хоч його не раз критикували за слабку результативність селекційної роботи, він почав в першу чергу формувати кадри селекціонерів. Спочатку він дав завдання, щоб на кожній лісовій дослідній станції організували селекційні дослідження і в перші роки дійсно орієнтувався на директорів станцій. Але потім швидко зрозумів, що з цього нічого не вийде і почав підбирати для цієї роботи молодих, але працелюбних виконавців, особливо після аспірантури. В Івано-Франківській області в Делятинському лісгоспі перші клонові лісонасінневі плантації модрини європейської заклав аспірант заочник Ю.Ю.Боберський, Н.В.Старова одержала перші гібриди тополь і створила цілу серію дослідних плантацій швидкорослих дерев.

За кілька років (на початку 60-х років минулого століття) в Україні з'явилась ціла група молодих лісових селекціонерів, які розпочали широкі роботи по створенню елітного насінництва головних лісоутворюючих видів. У відділі селекції УкрНДЛГА кандидат сільськогосподарських наук С.В. Прилуцька вела селекцію сосни, кандидат сільськогосподарських наук Н.І. Давидова та Л.І. Кожохіна займались селекцією дуба. Географічні культури вивчав кандидат сільськогосподарських наук І.М. Патлай, тополями займались кандидати сільськогосподарських наук Н.В. Старова, З.П. Коц, селекцію горіха грецького вів доктор біологічних наук Щекотьев, фундука кандидат с.-г. наук Ф.А. Павленко [2, с.68].

Таким чином, за кілька десятиріч минулого століття, а вірніше до кінця 80-90-х років, в Україні була створена серйозна селекційно-генетична база для подальшого розвитку лісової селекції: відібрано кілька тисяч плюсових дерев основних лісоутворюючих видів, на тисячах гектарів виділені плюсові насадження та генетичні резервати, створено біля 1000 га клонових лісонасінневих плантацій, в різних зонах - закладені випробувальні культури та генетичні банки, а також отримані нові досягнення в розвитку теорії та практики лісової селекції [3, с.89].

З 1992 року широке впровадження селекційних досліджень в лісгосподарське виробництво майже припинилось. Внаслідок економічної кризи в державі селекційні дослідження зведені до мінімуму, створювані обласні лісонасінневі господарства залишились незакінченими, частково законсервованими і тому майже не дають ефективної віддачі, особливо дуба.

Але це не повинно зупиняти розвиток науково-технічного процесу в лісгосподарському виробництві. Економічна криза закінчиться і селекційні роботи відновляться на новому рівні. А до цього нам потрібно досконало вивчити і проаналізувати досягнення минулих років, виявити і виправити допущені помилки і готуватись продовжити подальші селекційні дослідження уже на новому, більш високому рівні.

Список використаних джерел:

1. Яцик Р.М., Гайда Ю.І., Случик В.М. Основи генетики й селекції лісових рослин. Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. 288с.
2. Білоус В.І. Лісова селекція. Умань. 2003. 532с
3. Васін В.А., Вельчева Л.Г., Писанець З.Г. Практикум з лісової селекції. Мелітополь, 2015. 107 с

Дмитро ВОЙТКО студент першого курсу «магістр»
спеціальності 206«Садово-паркове господарство»
Науковий керівник кандидат сільськогосподарських наук, доцент
ПЕТРИЦЕ Ольга
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

ВИКОРИСТАННЯ ТЮЛЬПАНІВ В ОЗЕЛЕНЕННІ ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Забруднення міст та інших населених пунктів у багатьох випадках перевищує можливості самоочищення природних екосистем. За таких умов постійно зростає значення зелених насаджень. Вони запобігають шкідливим наслідкам забруднення або пом'якшують їх.

Одним із найбільш ефективних шляхів поліпшення життя, здатних оздоровити повітря, поліпшити мікроклімат, збагатити архітектурно-художній облік населеного пункту, є озеленення. Зелені насадження на таких територіях виконують санітарно-гігієнічну, декоративно-формувальну, природоохоронну та культурно-освітню роль. Зелені насадження – основне джерело кисню, який необхідний для всього живого. Вони поліпшують стан навколишнього середовища шляхом акумуляції пилу і токсичних газів, збагачують атмосферу корисними для людини фітонцидами і легкими іонами, пом'якшують мікроклімат.